

OBSAH

ÚVOD	7
1. CO JE VĚDA?	9
1.1. Věda jako systematická odborná práce	9
1.2. Vědy přírodní a společenské	10
1.3. Metodologie vědy a její filozofické základy	12
1.3.1. Metodologie vědy	12
1.3.2. Vybrané směry filozofování o odbornosti a vědě	13
1.3.2.1. Racionalismus	15
1.3.2.2. Empirismus	17
1.3.2.3. Pozitivismus	17
1.3.2.4. Kritický racionalismus	19
1.3.2.5. Teorie vědeckých paradigmat	19
1.3.2.6. Hermeneutika, fenomenologie, sociální konstruktivismus	20
1.3.2.7. Metodologický anarchismus	22
2. EMPIRICKÝ VÝZKUM JAKO ODBORNÁ PRÁCE	29
2.1. Sociální výzkum	29
2.1.1. Sociometrie	30
2.2. Geografický terénní výzkum	31
2.3. Marketingový výzkum	34
2.4. Cíle empirického výzkumu	34
2.4.1. Explorace	35
2.4.2. Popis (deskripce)	36
2.4.3. Explanace	36
2.4.4. Predikce	36
2.4.5. Evaluace (evaluační výzkum)	37
2.4.6. Kritika (kritický výzkum)	38
2.4.7. Akce (akční výzkum)	38
2.5. Metody empirického výzkumu	39
2.5.1. Vybrané základní myšlenkové postupy	40
2.5.1.1. Dedukce	40
2.5.1.2. Indukce	41

2.5.1.3.	Analýza.....	41
2.5.1.4.	Syntéza.....	42
2.5.1.5.	Komparace.....	42
2.5.1.6.	Generalizace	43
2.5.1.7.	Interpretace.....	44
2.5.1.8.	Myšlenkové mapy.....	44
2.5.2.	Vybrané základní empirické postupy	45
2.5.2.1.	Pozorování.....	45
2.5.2.2.	Dotazování a rozhovor.....	46
2.5.2.3.	Studium dokumentů, obsahová analýza	46
2.5.2.4.	Experiment	47
3.	VÝZKUMNÝ POSTUP A STRATEGIE.....	49
3.1.	Obecný model výzkumného postupu	49
3.2.	Kvantitativní výzkumná strategie	51
3.2.1.	Základní postup	52
3.2.1.1.	Studium stávající teorie	53
3.2.1.2.	Problém hypotézy, základní druhy hypotéz	54
3.2.1.3.	Důležité zásady formulace hypotézy	56
3.2.2.	Cílová populace a výběr vzorku.....	57
3.2.2.1.	Výběr vzorku a jeho techniky	58
3.2.3.	Pilotní studie a předvýzkum.....	62
3.2.4.	Základní techniky sběru údajů	62
3.2.4.1.	Pozorování.....	62
3.2.4.2.	Obsahová analýza	64
3.2.4.3.	Dotazník.....	65
3.2.5.	Analýza dat a ověřování platnosti hypotéz.....	68
3.2.5.1.	Organizace dat a jejich kontrola	69
3.2.5.2.	Kategorizace	70
3.2.5.3.	Kódování	70
3.2.5.4.	Třídění dat a jejich grafické zobrazení.....	71
3.2.5.5.	Míry centrální tendence	75
3.2.5.6.	Variabilita souboru a její měření	79
3.2.5.7.	Kvalita měření.....	83
3.2.6.	Měření závislosti mezi slovními znaky.....	83
3.2.6.1.	Kontingenční koeficienty	87
3.2.6.2.	Test χ^2 o nezávislosti	89

3.2.7.	Testování statistických hypotéz	90
3.3.	Kvalitativní výzkumná strategie	93
3.3.1.	Obecný postup kvalitativního výzkumu	94
3.3.2.	Vybrané podoby kvalitativního výzkumu	95
3.3.2.1.	Případová studie	95
3.3.2.2.	Etnografie	97
3.3.2.3.	Zakotvená teorie.....	97
3.3.2.4.	Biografie, narativní zkoumání.....	102
3.3.2.5.	Výběr vzorku	103
3.3.3.	Techniky sběru informací.....	104
3.3.3.1.	Studium dokumentů	104
3.3.3.2.	Rozhovor a skupinový rozhovor	104
3.3.4.	Analýza zjištěných informací a tvorba hypotéz či teorií.....	107
3.4.	Smíšený a integrovaný přístup	109
3.5.	Vybraná úskalí distribuce a sběru informací	110
4.	ODBORNÉ PRÁCE A JEJICH KVALITA.....	115
4.1.	Kvalita práce, textu, zdroje	115
4.2.	Akademické práce	119
4.2.1.	Seminární práce.....	120
4.2.2.	Bakalářská práce.....	121
4.2.3.	Magisterská (diplomová) práce.....	121
4.2.4.	Rigorózní práce	122
4.2.5.	Dizertační práce	122
4.3.	Další odborné texty	123
4.3.1.	Odborná esej	123
4.3.2.	Příspěvek ve sborníku	124
4.3.3.	Recenzní stať	124
4.3.4.	Kompilát	124
4.3.5.	Komparace.....	125
4.3.6.	Přehledová stať.....	125
4.3.7.	Původní teoretická stať.....	125
4.3.8.	Monografie	126
4.4.	Formální úprava textu	126
4.4.1.	Struktura textu.....	126

4.4.2.	Anotace, abstrakt, klíčová slova	126
4.4.3.	Úvod a metodika zpracování.....	126
4.4.4.	Literární řešerše	127
4.4.5.	Jádro textu	127
4.4.6.	Shrnutí výsledků	128
4.4.7.	Závěry a doporučení	128
4.4.8.	Seznam literatury.....	129
4.4.9.	Přílohy	129
4.5.	Citační pravidla	129
5.	NĚKOLIK POZNÁMEK K PREZENTACI VÝSLEDKŮ	131
5.1.	Seminární práce a zprávy z výzkumu	131
5.2.	Obhajoby závěrečných prací	132
5.3.	Prezentace v power-pointu a její úskalí.....	134
6.	NĚKOLIK POZNÁMEK K ETICE VÝZKUMU	137
6.1.	Vztah s ostatními výzkumníky.....	137
6.2.	Vztah s respondenty a informátory.....	137
6.3.	Vztah ke společnosti.....	138
ZÁVĚR		141
LITERATURA		143
PŘÍLOHY.....		149
Příloha č. 1	Časté otázky při tvorbě závěrečných prací	149
Příloha č. 2	Příklad využití myšlenkové mapy při tvorbě dotazníku	150